

Wethouder Madelon van Noort (Lelystad) over de jeugdzorg: **‘Niets doen is geen optie meer’**

Uitspraken die wethouder Madelon van Noort in *Nieuwsuur* deed over de jeugdzorg, zorgden in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen voor opschudding. Ze voelt zich gesteund door de brief over hervormingen van de jeugdzorg die staatssecretaris Maarten van Ooijen op 13 mei naar de Tweede Kamer stuurde.

TEKST: NOËLL HOUBEN FOTO: GEMEENTE LELYSTAD

“Mensen zijn ook wel een klein beetje verwend. Er zijn ook echt mensen die zeggen: maar moet ik dan zelf voor mijn kind gaan zorgen? Dan zeg ik: nou, in principe wel, ja. Als ouders heb je gezag en ben je verantwoordelijk. Jij hebt ervoor gekozen om een kind te krijgen. Dan ben je tot in het einde der dagen verantwoordelijk voor je kind.”

Vooral deze stevige uitspraak van de Lelystadse jeugd-wethouder Madelon van Noort zorgde in maart voor rumoer. Lokale politici noemden de uiting “smakeloos en onbegrijpelijk”. Ze betoogden dat de wethouder de jeugdzorg vooral benadert als een rekenmeester, die bezuinigingen boven het belang van kwetsbare kinderen stelt. “En iemand zei op de radio: Ik heb zelf in de gesloten jeugdzorg gezeten en voelde me allesbehalve verwend”, schetst Van Noort. “Ik vind het erg dat zij zich aangesproken voelde door wat ik in *Nieuwsuur* heb gezegd. Want als het aan mij lag, zou ik alle kinderen het liefst meteen uit de gesloten jeugdzorg halen. Hoe is het ooit zover gekomen dat we kinderen die vaak zelf slachtoffer zijn achter slot en grendel stoppen? Deze kinderen beschouw ik zeker niet als verwend. En ik doelde in maart ook niet op kinderen die gehandicapt of ernstig ziek zijn. Of bijvoorbeeld te maken hebben gehad met misbruik of mishandeling. Evenmin hoeven ouders van kinderen die echt jeugdzorg nodig hebben zich aangesproken te voelen.”

Normaliseren

Waar Van Noort dan wel op doelde? Ze pakt de cijfers uit de brief van 13 mei van staatssecretaris Van Ooijen erbij. “In 1997 kreeg nog één op de 27 jongeren jeugdhulp, inmiddels zijn het er één op de zeven. En dat terwijl de groep die de zwaarste vormen van jeugdzorg nodig heeft,

niet is gegroeid. Dit maakt wel duidelijk wat de grootste reden is waarom de kosten en de wachtlijsten voor de jeugdzorg moeilijk te beteugelen zijn. We vinden als maatschappij dat steeds meer kinderen therapie nodig hebben. Is echt met één op de zeven kinderen fundamenteel wat mis, of is er iets mis met wat wij normaal vinden? Is het echt zo erg als een kind druk is, stiften op kleur sorteert of af en toe een woedeaanval heeft? Dat was waar ik op doelde met een ‘beetje verwend’. Ik zie de oproep om dit soort zaken te normaliseren ook terug in de brief van de staatssecretaris.”

Ze vervolgt: “Strubbelingen bij opvoeden en opgroeien horen bij het normale leven en dienen daarom met voorrang in eigen kring binnen sterke sociale verbanden – thuis, op school, in de wijk – te worden opgepakt”, schrijft Van Ooijen onder andere. “Inzet van professionele hulp komt pas in beeld wanneer problemen de veerkracht, kennis en expertise van gezinnen en het sociale netwerk overstijgen.”

Perverse prikkels

“De jeugdzorg is ziek. Er zijn nu mensen die eraan verdienen dat kinderen langer ziek blijven. Dat moet echt anders.”

Ook voor deze uitspraak uit de *Nieuwsuur*-rapportage vindt Van Noort bevestiging in de brief van de staatssecretaris. “Hij heeft het over perverse prikkels die leiden tot onnodig gebruik van jeugdzorg en een te lange behandelduur. Wij maakten het in Lelystad mee dat jeugdzorgorganisaties bij start van een traject al informeerden naar mogelijke verlenging. Ga eerst eens met dat kind

aan de slag, denk ik dan. Overigens kreeg ik vanuit de jeugdzorg juist lovende reacties op deze uitspraak in het *Nieuwsuur*-interview. Eindelijk iemand die durft te zeggen waar het op staat, was de teneur.”

Meer grip

Met hervorming van de jeugdzorg, waarvoor Van Ooijen pleit, heeft Lelystad al ervaring opgedaan. In 2020 ging de gemeenteraad akkoord met maatregelen om meer

jeugdhulp. Ook dat helpt om meer greep te krijgen op de doelmatigheid van de jeugdzorg. Door deze en andere maatregelen lijkt het erop dat we de jeugdhulp in Lelystad dit jaar binnen budget kunnen realiseren. Dat is vrij uniek in Nederland.”

Verbinding tussen onderwijs en zorg

Van Noort vindt het besluit om de jeugdzorg in 2015 over te hevelen naar de gemeenten een goede stap. “Het is

grip te krijgen op de jeugdhulp. Van Noort: “Wij hebben bijvoorbeeld in juli 2021 een knip aangebracht tussen het afgeven van de beschikking en het verlenen van zorg. De eerste taak wordt nu niet meer uitgevoerd door de sector zelf, maar door JEL (Jeugd Lelystad, red.). De gemeente is honderd procent eigenaar van JEL. Hier werken gespecialiseerde en geregistreerde jeugdzorgmedewerkers. Mensen met kennis van zaken dus.

Verder hebben we de jeugdzorg die we lokaal inkopen vorig jaar opnieuw aanbesteed. We zijn van 75 naar 25 aanbieders gegaan voor de ambulante gespecialiseerde

alleen jammer dat er toen meteen een bezuiniging aan gekoppeld is”, zegt ze. “*” want de kosten gaan voor de baat uit. Het verleden kunnen we echter niet meer veranderen, de toekomst wel. Ik vind de hervormingen die de staatssecretaris nu voorstelt noodzakelijk. Bijvoorbeeld een betere verbinding tussen onderwijs en zorg. Nu vallen nog kinderen tussen de wal en het schip door discussies wie waarvoor moet betalen.”

Ze besluit: “Niets doen is sowieso geen optie. Anders vrees ik dat jeugdzorg over een paar jaar niet meer beschikbaar is voor iedereen die het echt nodig heeft.” <<